

DELAVSKA FRONTA

Uredništvo: Maribor, Koroška cesta 5. Uprava: Maribor, Koroška cesta 1. Naročnina: celoletno Din 36.—, mesečno Din 3.—. Oglaš po ceniku. — Izhaja vsako soboto zjutraj.

Na delo za katoliški delavski list!

Tisk je velesila, ki zaslužuje duhove in dela javno mnenje. Če hočemo, da bo javno mnenje katoliško, naklonjeno verskemu pokretu, tedaj moramo razširiti katoliški tisk v sleherni hiši, v najbolj borno delavsko koč, v najzadnjo gorsko vas. Nobena hiša ne sme biti brez katoliškega tiska, nobeden delavec brez svojega katoliškega glasila.

V mesecu decembru se nahajamo, v mesecu, ki je in mora biti posvečen apostolatu za katoliški tisk. Vrzimo se ta mesec na delo, da bo »Delavska fronta« ob novem letu dosegla častno višino.

V vsaki tovarni, v vsakem podjetju naj bo eden, še boljše, več agitatorjev za naš list. Agitator skrbi, da bo vsak že ob novem letu poravnal naročnino za celo leto. Kjer pa le ne gre, pa naj zaupnik lista, katerega si naj delavstvo izbere, če se nobeden sam ne odloči, skrbi za redno mesečno plačevanje. Istotako naj bo tudi v vsakem kraju, osobito v onem kraju, kjer je mnogo delavstva, in zaupnik, ki bo skrbel za naš list. Pošljite upravi lista »Delavska fronta«, Maribor, Koroška cesta 1, naslove vseh, ki še niso naročeni na naš list. Naj bo vsaki tovarni za zgled neka tovarna na Štajerskem, ki je bila vedno marksistična; danes prihaja med te delavce 130 izvodov »Delavske fronte«, in sicer na en naslov, nakar se potem razdeli po tovarni. Zaupnik dotične tovarne mesečno pobere naročnino ter jo pošlje upravi. To je lahek način naročbe za vse: zaupnika, naročnika kakor tudi za upravo. Kjer ni mogoče doseči celoletnih naročnikov, svetujemo, naj se na zgoraj opisani primer uredi.

Poseben klic še inteligenci ter delodajalcem. Če hočete, da bo delavstvo pravilno poučeno in ne zapeljano na komunistično stran, potem tudi vi skrbite, da bo med delavstvom razširjen le katoliški delavski tisk. Kjer vidite, da delavstvo res ne zmora ali ni toliko zavedno, da bi si naročilo svoj časopis, ne bo vam toliko v breme, če tudi vi žrtvujete in plačate naročnino. Delavec bo vam kasneje hvaležen, ako mu boste o pravem času in na previden način pripomogli do koristnega časopisa.

Naj se vsak resno zaveda: delavec, tovarnar, vsak delodajalec in inteligent pridige nekega župnika, ki je prišel na prižnico z besedami: »Če bi bil jaz hudič.« Ljudje so ga gledali in gledali ter strmeli nad nenavadnimi besedami, on pa je nadaljeval nekako takole: »Kaj mislite, kaj bi storil z vami? Ali bi vas učil kleti Boga, Marijo in svetnike? Ali mislite, da bi vam priporočal pijančevanje, klafanje, nečistovanje? Ali mislite, da bi sejal med vami pravde, preprič in razdor? Ne, ne, ničesar tega ne bi storil. Samo na slabe časopise bi vas naročil. Zadolosti bi bilo. Slab časopis bi vse opravil mesto mene. Ta bi napravil iz vas vse: preklinjevalce, tatove, nečistnike, morilce in božjih dni skrunilce; ta bi vas napravil zrele za pekel. Ker pa nisem vrag, ampak vaš dušni pastir, ki vas ljubi, ki za vaš dušni blagor gori in živi, zato pa moram danes drugače zastaviti besedo.« Tako se je glasila beseda župnikova. Te besede vam jasno povedo, zato je odveč kaj več govoriti, kaj pomeni slabo časopisje. Čutil sem potrebo, da v našem delavskem listu »Delavska fronta« podam par misli mesecu apostolatu za katoliški tisk, ko vse dela na propagandi vsakovrstnega časopisja. Naj ne bo zavednega krščanskega delavca, ki bi ne pridobil vsaj enega naročnika.

Naj nam bo svet klic papeža Pija XI., ki poziva vse: »Prosim vas, ne prezrite najvažnejšega sredstva, katero nam je v boju proti nasprotnikom kat. misli dano, namreč tiska. Brez njega ste izgubljeni.«

Dober katoliški tisk je najboljšo obrambno sredstvo zoper satana, ki se skriva v protikatoliškem ali brezbarvnem časopisju. Vrzimo se v boj zoper tega sovražnika z oklepom močne vere, s kleno značajnostjo in pripravljeni tudi na žrtve. Vsak agitator za katoliško časopisje mora biti značajan, dobro poučen v vsem, da pobije vsak najmanjši ugovor. Naj dobro pozna smernice raznega tiska. V svo-

88.5% občin v rokah JRZ.

Zmagovit zaključek občinskih volitev v Sloveniji. — Tudi v vardarski in donavski banovini je JRZ zmagala.

Preteklo nedeljo so se vršile zopet občinske volitve v raznih delih države. V Sloveniji je volilo zadnjih 76 občin. V 65 od teh sa zmagale liste JRZ, v eni JRZ v kompromisu z drugimi strankami. Le 10 občin so dobile liste skupne opozicije. JNS je povsod pogorela in prav tako so pogoreli Nemci tam, kjer so postavili svojo listo. Od 50.594 volilcev se je udeležilo volitev 34.834 ali 68.85%. Od teh je glasovalo za liste JRZ 24.135, za liste JRZ v kompromisu 1809, za skupno opozicijo je volilo 8482, za JNS 319, za Nemce pa 89. S tem so občinske volitve v Sloveniji, razen v avtonomnih mestih, zaključene. — Zmaga JRZ je res veličastna in popolna. Volilo je letos 379 občin, od katerih je dobila JRZ 334 ali 88.5%, opozicija pa le samo 45 občin ali 11.88%. Slovensko ljudstvo je letos pokazalo svojo veliko politično zrelost in zavest, obenem pa svojo

hvaležnost voditelju g. dr. Korošcu, ter je v ogromni večini odobrilo njegovo politiko. Obenem pa je napravilo končno red v slovenskih občinah, ki so sedaj prišle v roke naših sposobnih slov. mož.

V nedeljo so se vršile volitve tudi v vardarski in donavski banovini. Tudi v teh je JRZ premagala vse svoje nasprotnike. Pred vsem je zmagala prepričevalno v Šumadiji, kjer je JNS popolnoma podlegla. V vardarski občini je zmagala JRZ od 365 občinah v 344 občinah. V donavski banovini so se vršile volitve v 784 občinah. JRZ si je priborila zmago v 621 občinah.

S tem je volilni boj za občine v vsej državi v glavnem končan. JRZ je zmagala v vsej državi na celi črti ter je s tem dokončno pokazala, da je ona edina resnična predstavnik slovenskega in srbskega naroda.

Delavski obratni zaupniki.

Zakon o zaščiti delavstva, izdan l. 1922, predpisuje v § 111 ustanavljanje in volitve delavskih in nameščenskih obratnih zaupnikov. Ta paragraf se pet let ni izvajal, ali pa so ga razni marksistični vodje, po raznih obratih tolmačili in natezavali v svoj prid. Šele leta 1927, ko je bil minister za socialno politiko krščanski strokovničar dr. Andrej Gosar, je na podlagi § 111 zakona o zaščiti delavstva predpisal »Navodila za volitve delavskih in nameščenskih zaupnikov« in na podlagi § 116 zakona o zaščiti delavstva »Poslovnik o delovanju delavskih in nameščenskih zaupnikov.«

Kdo in kaj so delavski obratni zaupniki? Delavski obratni zaupniki so delavci ali delavke podjetja, zakonito izvoljeni od sodelavcev ali sodelavk istega podjetja.

Naloge obratnih zaupnikov.

Delovanje delavskih in nameščenskih zaupnikov je posredniško-pomirjevalnega značaja in imajo to-le naloge:

1. Delujejo na zaščiti gospodarskih, socialnih in kulturnih koristi delavcev.
2. Vplivajo na vzdrževanje dobrih odnosov med delavci in njihovimi delodajalci.
3. Sodelujejo pri pripravljanju in izdeleovanju kolektivnih delovnih pogojev in skrb, da se jih delodajalci in delavci strogo drže.
4. Posredujejo med delavci in delodajalci v sporih, ki izvirajo iz delovnega razmerja, zlasti pa v onih, ki se tičejo dnevnih plač, da se poravnajo taki spori zlepa; kjer bi se jim to ne posrečilo in bi zaradi tega pretela stavka, morajo zahtevati zaupniki posredovanje državnih pristojnih oblastev.
5. Posredujejo pri določanju akordnih tarif, povprečnih in minimalnih zaslužkov, kolikor niso regulirani s kolektivnimi pogodbami, ob sodelovanju delavskih profesionalnih organizacij in delodajalcev; prav tako posredujejo pri deljenju akordnega dela.
6. Stremijo za tem, da se strogo uporabljajo vse odredbe, ki jih predpisujejo zakonodajna in administrativna oblastva za zaščito delavcev glede delovnega časa, zdravja, življenja in socialnega zavarovanja ter obveščajo in podpirajo pristojna nadzorstvena oblastva v vseh vprašanjih, ki se nanašajo na uporabljanje veljavne socialne zakonodaje.
7. Stremijo za tem, da se vzdržuje v podjetjih red in disciplina.
8. Podpirajo delavce in delodajalce z nasveti o izstopu iz dela ali odpustu delavcev iz obrata in stremijo za tem, da se izvestni spori, ki so v zvezi s tem, poravnajo zlepa.
9. Sodelujejo po možnosti pri upravi raznih delavskih humanitarnih naprav.
10. Vročajo delodajalcem vloge za izboljšavo organizacije dela v podjetjih.

Iz navedenega vidimo, da je funkcija

obratnega zaupnika zelo važna in težka. Treba je mnogokrat velike previdnosti in pravilne presoje. Podčrtati pa moramo, da je ustanova obratnih zaupnikov popolnoma protivna marksističnemu naziranjju. Marksizem ne pozna nikakega vzajemnega sodelovanja med delodajalcem in delojemalcem, nego samo sovraštvo (razen kadar gre za »kšeft«), dočim morajo obratni zaupniki biti most med eno in drugo stranjo in delati na medsebojni vzajemnosti. Mi krščanski strokovničarji bomo postavili v obrate moške zaupnike, ki bodo znali pravilno braniti delavske interese na podlagi močne katoliške zavesti in prave krščanske vzajemnosti.

Strokovna organizacija — opora obratnih zaupnikov.

Za vse svoje težko delo pa mora dobiti zaupnik oporo v svoji strokovni organizaciji. Zaupnik in organizacija morata biti dva nerazdružljiva pojma. Res je, da mora po zakonu zaupnik biti v obratu nepristranski, res je pa tudi, da vsak obratni zaupnik svoji organizaciji mnogo, mnogo lahko koristi. Dober obratni zaupnik lahko naredi toliko za organizacijo, kot dober oče za svoje otroke, kot dober župnik za svojo faro. Obratni zaupniki tvorijo hrbišče strokovni organizaciji! Zato pa mora strokovna organizacija biti obratnemu zaupniku to, kar je dobra žena svojem možu, kar je dobra mati svojim otrokom. Dobra strokovna organizacija, dobri obratni zaupniki, dobri obratni zaupniki, dobra strokovna organizacija. Strokovna organizacija so pa delavci in delavke. Ti vsi morajo biti opora zaupniku in ga v njegovih stremljenjih in njegovem delovanju organizirano podpirati s pomočjo svojih strokovnih organizacij.

Delavski in nameščenski zaupniki, kakor tudi njih namestniki se volijo v mesecu januarju vsakega leta.

Torej smo že tik pred volitvami. Volilo se bo v Sloveniji predvidoma v 250 obratih. Redni volilni postopek je precej zamotan in dolgotrajen, zato se v tri četrtinah obratov vrše volitve po takozvanem skrajšanem postopku. Na ta postopek pa mora pristati tri petine delavcev in podjetnik, drugače se pa vrše volitve po rednem postopku.

Volilni odbor tvori stari zaupniški zbor, če pa tega ni, pa toliko najstarejših delavcev podjetja, kolikor se voli zaupnikov, najmanj pa trije. Ti volilni odbori naj se takoj sestavijo in zahtevajo od Delavske zbornice potrebne tiskovine, kakor tudi »Navodila za volitve obratnih delavskih in nameščenskih zaupnikov« in »Poslovnik«, zlasti pa »Kratka navodila za volitve obratnih zaupnikov«. Volitve naj se izvrše, kjer je to le mogoče, po skrajšanem volilnem postopku.

Krščanski strokovničarji! Pogumno na delo in pokažimo sposobnost življenja!

Končujem z željo, da bi te besede rodile obilo uspeha in božjega blagoslova pri apostolatu za naš list »Delavska fronta«.

Vostner P.

Hrvatsko gibanje — vera in komunizem.

O Mačkovem gibanju se je pri nas na Slovenskem, kakor tudi po vsej državi že toliko pisalo in prerekalo po vseh listih in družbah, da konec koncev človek ni več vedel, kam bi z njim, z Mačkovim gibanjem. Ali je separatizem, ki hoče samostojno hrvatsko kraljestvo z Mačkom kot kraljem, ali pretirani nacionalizem po nemškem in italijanskem zgledu, ali gibanje, ki hoče zgolj spremembo socialnih in gospodarskih in političnih zakonov, ali pa že kar pravi pravcati komunizem.

Vso to babilonsko zmedo je povzročilo dejstvo, da so se na Hrvaškem, posebno pa še pri nas na Slovenskem kot Mačkovi pristaši proglašali ljudje, katerih svetovni nazor in ideologija sta bila vse drugo prej, kakor istovetna z resničnim Mačkovim gibanjem. Ker se ne morejo zakonito javno organizirati, so skušali in še skušajo vršiti svoje delo in dosegi svoje namene pod plaščem mačkovstva. Tako smo imeli v Mariboru priliko videti, da so se dr. Kukovcu, ki ima baje edini v Sloveniji pravico, da organizira in predstavlja pravo mačkovstvo, najbolj vneto pridruževali ljudje, ki so se navduševali za ljudsko fronto z vsemi njenimi okraski, kakor jih naročujejo kongresi Kominterne in ki so bili že večkrat v preiskavah radi osumljenja komunizma. In socialistična »Delavska politika« je sporazumu z dr. Mačkom pela najlepše in najdaljše slavospeve.

Tako je prišlo do tega, da smo videli v slovenskem mačkovstvu izrazito skrajno levičarsko gibanje in sodili po tem tudi to gibanje na Hrvaškem. Toda danes prihaja polagoma do jasnosti. Dr. Maček se otreša vseh levičarskih elementov. Zato smo doživeli na Hrvaškem in drugih južnih delih celo slučaje, ko so morale na ukaz od zgoraj biti pretrgane vse vezi z levico, ki so se morda napravile za skupen nastop pri občinskih volitvah, kar pa zaveda vprašanje mačkovstva in komunizma in njunega medsebojnega odnosa, navajamo danes izjave dr. Mačka samega in njegovih najožjih sodelavcev:

Izjava dr. Mačka in dr. Pernarja.

V hrvatskem tedniku »Nedelji« od 28. julija 1935: »Naš kmet ve, kaj mu vera pomeni. Z Bogom vsako delo začneja in končava. Iz vere črpa moč za svoje trpljenja polno delo in uteho v dneh bridkosti in stiske.«

In nekje izjavlja, da: »organizira hrvatski kmetijski narod v borbi za svoje krščanske pravice.«

Na proslavo v Subotico je prišel Mačkov ožji sodelavec in prijatelj dr. Pernar, ki je prinesel njegove pozdrave kmetom in delavcem, »ki skupno s celim hrvatskim narodom izpovedujejo, da jih je vera rešila dosedaj, a da jih bo tudi v bodoče rešila vera u Boga i seljačka sloga.«

Isti, ob priliki odkritja spominske plošče dru Ant. Starčeviću: »Kdor zatira vero v Boga, stopa v zvezo z vragom, t. j. bori se za zmago krivice, laži, hinavščine, tiranije in krutosti.«

»Mi vsi želimo, da nam bodo naše cerkve izvir in budni usmerjevalci celotnega krščanskega življenja... Naj živi sv. Mati Cerkev, katere smo verni sinovi.« (Dr. Pernar.)

Neuklonjivo odklanjajo borbo vsakih skupnih front: »Prihajajo k tam z nekakšnimi frontami, a jaz pravim, da v naši hrvatski kmečki politiki ne poznamo nobene ljudske fronte« (Dr. Pernar). Zavrača Marksa in Engelsa, ki ju danes »komunisti in boljševiki slave kot svoja apostola in patrijarha in vsako njuno besedo branijo ko nezmotljiv nauk.« »Vsak Hrvat, ki bi postal komunist, bi napravil velik zločin nad domovino.«

To se nam je zdelo potrebno povedati danes radi jasnega pogleda in pojmov, da bomo znali ločiti zrno od plev, pristno od nepristnega, domače od tujega in da bomo vedeli kaj odgovoriti onim, ki hodijo okoli nas v Mačkovem klobuku pa z rdečimi trakovi in prisegajo na avtoriteto Moskve.

Danes gledamo na to gibanje kot hrvatski narodni pokret v borbi za demokratične pravice. In v tem je podo-

ben slovenskemu gibanju, ki pod vodstvom dr. Korošca bi ena k boj za politično, kulturno in gospodarsko svobodo Slovenije v najširših mejah in trdno upa, da jo bo tudi doseglo, četudi morda še ne danes, ker velike stvari niso sad,

ki dozori v enem dnevu, ampak zahtevajo temeljitih razgovorov. Pred nedavnim se o tem ni smelo razpravljati, zato smo vedeli, da smo od zadovoljive rešitve še daleč. Danes upamo, da smo na pravi poti in da cilj ni več daleč.

Politične vesti.

Podpis nove trgovske pogodbe s Francijo. V ponedeljek je bila podpisana v Belgradu nova trgovska pogodba med našo državo in Francijo. K podpisu je prišel sam francoski trgovinski minister Bastid. Doseženi dogovor bo omogočil znatno večjo izmenjavo blaga med obema državama. Francija bo v bodoče prevzela od nas veliko večje količine pšenice, koruze, lesa, živine in sadja. Tako je sedaj vlada uredila tudi vprašanje naših gospodarskih odnosov s Francijo, s katero nas veže že vsa povojna leta zavezniška pogodba. Prejšnje vlade se niso brigale, da bi dobile v francoskem zavezniku tudi odjemalca za naše proizvode in tako je bilo mogoče, da smo mi uvažali ogromno iz Francije, prodajali pa smo tja same malenkosti.

Nov volilni red na Madžarskem. — Na Madžarskem še nikoli niso imeli tajnih volitev. Sedaj pripravlja vlada spremembo volilnega reda, da uvede tajne volitve. Da pa ne bi mogle take volitve neprijetno izpasti za sedanji režim, ki je v rokah veleposestnikov in velekapitalistov, pa hočejo volilni red tako komplicirati, da bo mogla vlada vsikdar po mili volji korigirati demokratično voljo ljudskih množic. Vsekakor bodo tudi v bodoče še odločali in vodili Madžarsko sami plemiči, ljudstvo pa ne bo imelo nobene besede.

Švica proti komunistični nevarnosti. — Švica velja kot ideal najbolj svobodne države na svetu. To veliko svobodo so izrabljali razni prevratni elementi, predvsem pa seveda komunisti, ki so začeli rovariti tudi med švicarji. Sedaj pripravlja švica zakon o zaščiti države pred komunistično nevarnostjo.

Anglija bo priznala zasedbo Abesinije. Ker so Italijani zasedli že vso Abesinijo, bodo morali tudi Angleži vgrizniti v kisljabolko in priznati to zasedbo. Svoje poslanstvo v Adis Abebi nameravajo spremeniti v konzulat ter tako na indirektn način priznati dejansko stanje. Gotovo bodo za Angleži priznale italijanske pravice v Abesiniji tudi ostale evropske države.

Celotni angleški imperij v skrajno neprijetnem položaju. Angleški kralj Edward VIII. se je hotel poročiti z gospo Simpsonovo, ki je meščanskega rodu in je dvakrat ločena žena, kateri še živita oba soproga. Proti tej ženitvi je angleška vlada, parlament, anglikanska cerkev ter kraljevo najozje sorodstvo. Na strani priljubljenega kralja je večina navadnih državljanov. Kralj se še ni odločil in koleba med vprašanjema: če vzame v zakon gospo Simpsonovo, se bo moral odpovedati prestolu in predati kraljevsko krono svojemu bratu princu Jorškemu — ako pa ostane na prestolu, bo moral pretrgati zveze z gospo Simpsonovo. V nekaj dneh bo morala pasti odločitev: ali še nadalje kralj ogromnega angleškega imperija, — ali pa mož že dvakrat ločene ženske.

Amerika — svet za sebe. Na zadnji delegatski konferenci vseh držav Severne in južne Amerike je bila panameriška ideja znova učvrščena. Da pokaže Amerika še bolj svojo neodvisnost od Evrope in ostalega sveta, bo ustanovila sedaj svoje lastno mirovno razsodišče, kakor obstoja dosedaj za vse države sveta v mestu Haagu.

Domače vesti.

Skladatelj E. Adamič umrl. V ljubljanski bolnici je umrl v starosti 59 let Emil Adamič, profesor glasbe. Blagopokojni se je rodil v Dobrovi pri Ljubljani iz učiteljske rodbine in je tudi sam študiral učiteljske. Pozneje se je posvetil glasbi in nam je zapustil krog 300 izvršnih skladb. Delavnemu ter zaslužnemu možu ohranimo Slovenci trajno hvaležen spomin!

23 let starega roparskega morilca prijeli v Mariboru. Poročali smo, kako je bil 19. p. m. na poti od poštnega urada proti železniški postaji v št. Iju pri Mariboru zvečer ubit poštni sel Ludvik Zunko. Morilec je odnesel poštno vrečo s 14.000 Din. Edina sled za tolovajem je bil seznam števil oropanih tisočakov, katerega so razglasile oblasti vsem lastnikom mariborskih trgovin in javnih lokalov. Dne 7. decembra zvečer je prišel v Mastekovo manufakturno trgovino na Glavnem trgu mlajši možič in je hotel kupiti smučarsko obleko in jo plačati s tisočakom. Blagajničarka je takoj pri pogledu na tisočak po številki dognala, da izvira iz št. Iju oropane zaloge jurjev. Poklicani stražnik je neznanca aretirjal in ga odvedel na stražnico, kjer je priznal, da se piše Karl Adler, star je 23 let, doma iz Grada, pristojen v št. Iju v Slov. goricah in uslužben kot potnik za Singerjeve šivalne stroje. Ko so ga natančneje preiskali, so našli pri njem razun omenjenega tisočaka še 1600 Din v stotakih in 32 šilingov. Pri natančnejšem zaslišanju se je zapletel v protislovja in je konečno izpovedal, da je bil tvrdi Singer dolžan krog 500 Din, katere bi bil moral takoj vrniti. Ker se ni mogel dokopati do denarja, je sklenil napad na pismonošo. Pri posestniku Mermolji, kjer je začasno bival, je vzel sekuro in je prežal 3 dni na žunka. Hotel ga je izropati, ko je nesel sel dva dni prej 43.000 Din na kolodvor, a je bil preganjan po prihodu drugih ljudi. Sekiro, s katero je ubil žrtev, je imel 3 dni shranjeno in pripravljeno v grmovju. Ko je pa Zunko omenjeni večer pripeljal poštne gare mimo zasede, je planil nanj in ga je pobil s sekuro. Udarjeni se je zgrudil, napadalec je pograbil denarno vrečo in zbežal z njo v noč. Kake 3 km od napada je odrgel sekuro, z vrečo je hitel na svoje stanovanje in je pobral iz nje tisočake. Do aretacije je spravil v promet 9000 Din, katere je zamenjal pri trgovcih, pri katerih je kupoval obleko, perilo in čevlje. Morilec je prav neznan po postavi ter je padel pravici v roke s sokolskim znakom, ker je bil vadiatelj sokolskega naraščaja v št. Iju. Morilec Adler je bil pri prejšnji občinski upravi v št. Iju občinski sluga. Novi JRZ občinski odbor ga je pognal iz službe in šentiljski naprednjaki so mu kot politični žrtvi preskrbeli potniško mesto pri Singerju.

Veliko zanimanje za sodno obravnavo. Pred mariborskim okrožnim sodiščem se bo vršila 21. t. m. razprava, na kateri bo dajal odgovor roparski morilec Bruno Govedič, ki je pred tedni v jarku pri Kamnici v okolici Maribora umoril ter izropal trgovskega vajenca Branka Puschauer. Za ta proces vlada v javnosti veliko zanimanje.

Za možem v smrt. V zadnji številki smo poročali, kako je podlegel v Mariboru nenadni smrti natakhar Schmidt. Njegovo ženo je moževa smrt toliko presunila, da se je smrtno zastrupila z lizolom.

Čuvaj prijel tata na pokopališču. Na pokopališču na Pobrežju pri Mariboru so zginjale že dalje časa z grobov cvetlice, vaze, svetilke in razni drugi okrasni predmeti. Te dni je uspelo pokopališkemu čuvaju, da je prijel tatu, ki je Jakob Klančnik, brezposelni postopač.

Raznašalec kruha zgubil 700 Din. Pekovski pomočnik in raznašalec kruha Joško Vrabl je zgubil iz žepa, ko je na kolesu prevažal kruh, 700 Din.

V gramoznico odvzeten novorojenček. V gramoznici blizu Betnavskega ribnika pri Mariboru je našel delavec v papir zavitega novorojenčka, ki je bil odvzeten najbrž od nečloveške matere. Siromaku openili stanovanje. V stanovanje nočnega čuvaja Jakoba Cizerla, ki je uslužben pri opekarni na Košakih pri Mariboru, so v njegovi odsotnosti vdrli neznanci in so mu ga čisto izpraznili.

Zasluzena kazen. Franc Knezar, 28 letni delavec s Pobrežja pri Mariboru, je osleparil več brezposelnih. Izvabil je od 12 oseb zneske od 60 do 200 Din z obljubo, da jim bo preskrbel službe v kakšni tvornici. Na ta brezvesten način izvabil denar je porabil zase. Knezar je bil obsojen v Mariboru na 1 leto in 2 meseca ječe.

Zaradi uboja obsojen na 4 leta. V Oseku pri št. Lenartu v Slov. goricah je zabodel 13. okt. 21 letni Vincenc Špandl z Loškega vrha Antona Mayerja. Dvakrat v trebuh zabodeni je drugi dan podlegel poškodbam v mariborski bolnici. Špandl je v Mariboru pri obravnavi 7. nov. vse priznal. Navajal je kot izgovor silobran. Obsojen je bil na 4 leta strogega zapor.

Obsojba radi poskusa razpečavanja 50 dinarskih konvancev. 50 dinarske potporjane kovance sta skušala spraviti v promet v okolici špičnika ob severni meji 26 letni delavec Ivan Klarič iz Jurjevskega vrha in 23 letni delavec Jožef Hernah iz Jurjevskega vrha. Klarič je bil v Mariboru obsojen na 10 mesecev in 25 dni zapor, Hernah pa na 3 mesece.

Obešenega so našli v Črešnjaveh pri Dolnji Lendavi v Prekmurju posestnika Stefana Tivadar. Nesrečnej je bil pred kratkem odpuščen iz blaznice v Novem Celju.

Goljufija s hranilnimi knjižicami. Konrad Čeh, 32 letni pripravnik pri okrajnem načelstvu v Ptuj, se je lotil sleparije s hranilnimi knjižicami. Z raznimi strankami je sklepal pogodbe, v katerih se je zavezal, da odkupi hranilno knjižico za 80 do 85% na mesečne obroke po 1000 Din. Izvabil je na ta način od številnih oseb znesek, ki presega vsoto 100.000 Din. Knjižice je prodajal za 50% in izkupiček je porabil zase. Osleparjeni so Čeha, ki je rodom od Sv. Lenarta v Slov. gor., slednjič vendarle naznanili sodišču. Kakor hitro pa je slepar zaduhal, da hoče seči po njem oblast, je zapustil službo in jo je popihal neznan kam iz Ptuja, kjer je zapustil dolgove.

Požig. V Stanovskem pri Poljčanah si je zgradil pred kratkem hišico vdovec in posestnik Ivan Detiček. Sredi minulega tedna mu je zgradba zgorela. Pogorelec pravi, da mu je podtaknil ogenj neznanec, katerega ni maral prenočiti.

Vlom v trafiklo. V noči je bilo v Poljčanah vlomljeno v trafiklo pri kolodvoru. Vlomilec je odnesel za 750 Din cigaret in nekaj tobaka.

Vlom s pomočjo krampa. S pomočjo krampa je neznan storilec v noči odprl izložbeno okno na trgovini Marka Tacarja v Stoprah pri Rogatcu. Odnesel je blaga za 5000 Din.

Padel v vodnjak in se ubil. France Križnik, 73 letni cerkovnik podružnice Sv. Miklavž v župniji Šmarje pri Jelšah, se je vračal v noči od sosedja Kokota v Sotanskem, kjer je pomagal pri delu. V temi je padel v nov neograjen vodnjak in se je ubil.

Usodepoln padec pod voz. Ivan šrot, delavec v železnari in štorah in doma iz Vrhnega pri št. Jurju ob j. ž., je pomagal nekemu vozniku v

Prožinski vasi. Uprl se je v voz, spodrsnilo mu je, padel je pod voz, ki je bil naložen z drvami, konja sta potegnili, šrotu so šla kolesa preko trebuha ter ga smrtno nevarno poškodovale. V obupnem stanju so režeča prepeljali v celjsko bolnico.

Huda nesreča občinskega ubožca. V Ljutomeru v občinski hiši na Haužanski prebiva občinski revež Ivan Kotnik. Radi zime si je zvečer zakuril v štedilniku in je vsled toplote zadremal na vreči preblizu ognja. Vnele so se mu hlače ter obleka. V zadnjem trenutku se je že prebudil, planil na hodnik ter na cesto, kjer so ga mimoidoči pavaljali po mlaki in strgali z rezeža teče cunje. Gasilci so hudo opečenega prepeljali v bolnico v Mursko Soboto.

Železniška nesreča. Ob železniški progi pri postaji Polzele je šel 35 letni Alojz Strašnik iz št. Vida pri Šmarju in je nesel brzokajno žico. Ker mož slabo čuje, je preslišal od zadel prihajajoči vlak. Lokomotiva je zadela ob žico in sunek je vrzel Strašnika na tla. Vlakovodja je vlak ustavil, naložil so ga in ga predali na Polzele zdravniku, ki je odredil radi hudih poškodb prepejavo v bolnico v Celje.

Kaznašalka časopisov smrtno ponesrečila. Na vrhu stopnice je v Celju spodrsnilo 53 letni raznašalka časopisov Elizabeti Zmahaer. Pri padcu je udarila reva na trda tla z glavo tako hudo, da je obležala pri priči mrtva.

Krvav obračun zaradi deklina. V ljubljansko bolnico so pripeljali 26 letnega hlapca Jakoba Lovača, katerega je dvakrat zabodel v trebuh in mu prerezal želodec v sporu zaradi deklina Hinko Goršek od Sv. Jurja pod Kumom.

Brat ubil brata. V Breganskem selu ob robu Gorjancev blizu Brežice živijo na domu trije bratje Godec. Starejši brat je poslal mlajšega, naj naprosi voznike, ki bodo razvozili pripravljeno apno. Ker mlajši ni dobil voznikov, sta se sprila in je starejši nekaj zagrozil mlajšemu. Mlajši je zagrabil sekuro in je udaril z njo tako hudo starejšega po glavi, da je ta kmalu po prepejavi v bolnico v Brežice podlegel poškodbam.

Smrtno nevarna poškodba minerja. V železniškem kamnolomu pri Verdu se je zrušila skala na 64 letnega Matevža Istiniča iz Merk pri Vrhniki, minerja pri sekciji državnih železnic. Zdrobljen ima prsni koš ter obe nogi. Tovariši so ga sicer hitro odkopali, vendar je bil prepeljan v brezupnem stanju v ljubljansko bolnico.

Zaradi političnega nasprotstva zaboden v usta. Zadnje nedeljo so se še vršile po raznih krajih občinske volitve. V Rudniku pri Ljubljani se je spozabil politični nasprotnik tako daleč, da je zabodel z nožem v usta pristaša JRZ Stanislava Elikana, posestnika iz Rudnika 50. Elikana so prepeljali v ljubljansko bolnico.

S hudimi notranjimi poškodbami so pripeljali v Jesenic v ljubljansko bolnico 39 letnega tesarja Adolfa Paugartner iz Koroške Bele. Pri Slogradu je padel pri neki stavbi na Jesenicah in se je hudo poškodoval na znotraj.

Kamniški vlak povozil posestnika. Pri drevoredu ob samostanu v Grobljah se je zgodila 4. decembra zjutraj smrtna železniška nesreča. 52 letni posestnik Jakob Svržin se je vračal iz cerkve domov proti železniku pri Dobu. Ni slišal vlaka iz Kamnika zaradi naglušnosti in videl ga tudi, ker je bila preveč gosta megla. Lokomotiva je Svržina smrtno povozila. Ponesrečenec je bil nekaj let v Ameriki, odkoder se je vrnil precej bogat.

Dekla smrtno ponesrečila. Anton Lah iz Zidanega mosta je peljal steljo proti domu. Voz sta držali njegova žena in dekla Rozalija Brinovec iz Dolge njive. Voz se je prevrnil in pokopal vse tri pod seboj. Komaj in komaj se je po daljšem trudu hišna gospodinja toliko opomogla, da je poklicala pomoč. Ko so prihiteli ljudje in izvlekli izpod stelje pokopavne, je bila dekla že mrtva, gospodar pa je dobil precej hude poškodbe.

Star grešnik predan naši oblasti. Pred dve letoma so bili v Sarajevu na vsesokolskem zletu na delu žeparji, ki so nakradli 100.000 Din. Kolodvodja tatov je bil Kosta Antonjevič iz Sremske Mitrovice, ki je pobegnil s plenom nekam v inozemstvo. Naša oblast ga je potom tiralice izsledila v Avstriji, kjer so ga zaradi žeparstva obsodili na 18 mesecev ječe. Te dni je avstrijska oblast izročila Antonjeviča našim obmejnim organom v Mariboru, da bo odgovarjal za 100.000 Din, katere je že sigurno davno zapravil.

Roparski napad in vlom v blagajno. Kar kmalu po osmi uri zjutraj sta se priklatila v župnišče v Kunčič ob Kolpi dva neznanca. Ko sta zahtevala, da ga župnik spoveduje v cerkvi, sta zahtevala od 25 letne gospodinje Marije Gaber ključke od blagajne. Gospodinja jima je izročila napačne ključke in zaradi tega sta jo z železnim drogom pobila do nezavesti in je reva kočila lobanja. Tolovaja sta nato razsekala ročno blagajno, iz katere sta odnesla 14.000 Din in izginila neznan kam.

Večji in manjši požari. V Zabljeku pri Slov. Bistrici je uničil ogenj 30.000 Din vredno stanovanjsko in gospodarsko poslopje trgovki Angeli Pader. — Požar v usnjarni. Dne 5. dec. ob pol sedmih zjutraj je izbruhnil v Mokronogu v Kalinovci usnjarni ogenj. Goreti je začelo v predelu, kjer so delavnice in sušilnice usnja. Ogenj se je razširil z vso naglico na ves objekt in ga je uničil. Gasilci so preprečili, da se ni razmahnila požarna nesreča na vsa tovarniška poslopja. škodo cenijo na pol milijona Din.

Strašna letalska nesreča. Iz Londona javljajo, da je kmalu po odhodu z letališča se vžgalo v zraku nizozemsko potniško letalo in je treščilo pri Purleyu na zemljo. Nesreča je zahtevala 17 smrtnih žrtev.

Katastrofalno zrušenje šole. V mestecu Pordemos, 100 km od portugalske prestolice Lizbone, se je zrušil med poukom najprej strop zgornjega nadstropja in nato vsi do tal. Izpod ruševin so izvlekli 45 mrtvih otrok v starosti od 5 do 7 let ter več učiteljev in učiteljic, 200 otrok je ranjenih.

Strahovita povodenj na Turškem. Turško mesto Adana je zadela strahovita povodnja nesreča. Po sedemdesetmesečnem silovitom nalivu je stopila reka Seson 7 m nad navadno stanje. Po dosedanjih poročilih so uničene tri četrtine mesta. Porušeni je nad 5000 hiš. Izpod razvalin so potegnili dosedaj 300 mrtvih in nekaj tisoč ranjenih. 40.000 prebivalcev je ob streho. Iz turške prestolice Ankare, iz Carigrada in iz Ismira je odposlala vlada na pomoč vojaške rešilne ekspedicije. Ranjence morajo odpeljati na ladjah v druga mesta, ker v Adani sami jih ne morejo nikjer nastaniti. Iz vasi v okolici Andani so si ljudje s pobegom oteli golo življenje.

Naročajte, Delavsko fronto!



Razočaranje. Enoten nastop krščanskega ljudstva pri občinskih volitvah v Trbovljah je zelo razočaral nasprotnike vseh struj, najbolj seveda marksiste. Ti jadicujejo v svojem mariborskem lističu nad tem presnetim Križnikom, o katerem so že mislili, da je njihov, pa so se tako zmotili. Mislili so, da se bo ponovil jeseniški primer, v katerem je šel kršč. socialistični advokat dr. Stanovnik v ogenj za marksiste. Na, pa tako razočaranje! Marksistom privoščimo iz srca še več takih razočaranj. Tudi kršč. socialistično glasilo nekaj namiguje na dogodke v svojem članku o značajih. Naj bi raje molčalo o tem predmetu. Značajen je pač človek, ki se drži svojih načel in jih ne menjava. O kršč. socialističnih voditeljih pa ne bi mogli ravno reči, da so značajni v tem smislu, ker delajo proti krščanskim načelom, ko razdirajo slogo med krščanskim delavstvom in mu hočejo vsiljevati svojo sra-kopersko ideologijo.

Zakaj ima JRZ toliko list, se sprašuje »Delavska politika«. Rdečkarjem naj bo na uho povedano, da je v vseh mogočih strankah, ki imajo mnogo pristašev, tudi več struj. Dr. Mačkovi pristaši so imeli na Hrvatskem ponekod celo po štiri in po pet list. Vemo, da je tudi v Franciji več socialističnih strank in da so jih imeli Nemci včasih celo tri. Se naši marksisti, ki jih ni na milijone, so imeli po več strank. Danes so edini zopet le v tem, da nimajo nobene stranke.

Zahteva našega konzumnega združenstva. I. delavsko konzumno društvo je imelo svoj občni zbor zadnje nedelje v novembru. Stanje konzuma je dobro in priča o dobrem vodstvu. Občni zbor je sprejel to-le resolucijo: Občni zbor ugotavlja, da so konzumne zadruge v svojem poslovanju omejene na promet z lastnimi člani, kljub temu pa morajo plačevati ravno take davke kakor zasebna trgovina, ki glede svojih odjemalcev ni v ničemer omejena. Poleg tega so konzumne zadruge podvržene javnemu polaganju računov, katerih zasebni trgovini ni treba polagati. Zato so te zadruge občutno prizadete in pomeni ta davčna obremenitev zanje očitno krivico. — Bilo bi zato nujno potrebno, da se ta krivica popravi na ta način, da se konzumnim društvom zopet prizna pravica do oprostitve družbenega davka...

Hude skrbi. Med hrvatsko katoliško mladino se vrši intenzivno organiziranje v katoliških organizacijah, ki stoje v okviru Katoliške akcije in pod vodstvom nadškofa-pomočnika dr. Štepinca. Organizacije rastejo po vseh krajih. To skrbi posebno naše liberalce okrog »Slovenskega naroda«, ki prinaša v vsaki svoji številki opozorilo dr. Mačku, naj se vendar zaveda, kakšen nasprotnik mu raste v novih mladinskih organizacijah. »Narodov« trud bo ostal brezuspešen, ker dr. Maček na ta list starega naprednjakarstva ni naročen.

Nič ga ne spametuje. Listi so poročali, da je stal pred ljubljanskim sodiščem Slak Josip, zadnji starešina »Krekove mladine« in za tem izdajatelj »Mladega plamena«. Bil je obtožen z nekim Rojcem vred, da širi komunistično propagando. Oba možaka sta razširjala baje letake, kjer pozivata delavstvo k snovanju »enotne delavske strokovne fronte«. Dejstvo, da je bil Slak svoječasno pri strokovni organizaciji le radi kruha in da se pozneje nikdar več ni uveljavljal v njej ter da tudi danes ni član nobene strokovne organizacije, dovolj jasno osvetljuje njegovo prizadevanje za ustvaritev »enotne delavske strokovne fronte«.

Pravilna odmera. Zagrebški magistrat bo dal svojim uslužbenecem božičnico. — Uradniki, ki imajo plače do 1500 Din na mesec, bodo prejeli za božičnico pol plače, oni do 3000 Din 30 odstotkov in oni s preko 3000 Din plače samo 25 odstotkov od plače. Človeka kar razveseli, če opazi takle smisel za nižje uslužbenstvo, ko navadno vidimo ravno obratne primere socialistov.

Cene rastejo. Narodna banka, ki vodi nad gibanjem cen nadzorstvo po enotnem merilu, ki ga imenujemo indeks, poroča, da cene blagu naraščajo. Tako se je dvignil indeks cen od septembra na oktober od 67 na 68,9, od tega indeks rastlinskih proizvodov od 60,4 na 64,3, indeks živine pa je ostal skoraj nespremenjen. Na ta način skušajo gospodarski krogi zmanjšati dvig plač, ki ga je doseglo delavstvo z mezdami boji.

Denarja ni manj. Od 1. septembra do 1. oktobra so se zvišale vloge denarnih zavodov od 10.579 milijonov na 10.622 milijonov dinarjev. Denarja torej ne manjka, samo napačno ali pa vsaj neplodnostno je naložen.

Meščanska vojna v Španiji — razredni boj. Idealisti trdijo, da je nastop španskih rdečkarjev borba za demokracijo. Tudi marksisti večkrat trdijo to. Dr. Deutsch v odzivu na avstrijskega »Schutzbund«, pa je izjavil, kot navaja »Delavska politika«, da se je vojna v Španiji pričela kot razredni boj. Vemo, da sledi razrednemu boju marksizma diktatura marksističnih mogotcev. Pristaši bivše madridske vlade se torej ne bore za demokracijo, temveč le za marksistični raj, ki je pa seveda raj le za — marksiste, ne pa za delavstvo.

„Rajši imam diktaturo, kot sedanji režim ...“

tako smo čitali, da se je izrazil na zadnjem zasedanju Delavske zbornice sodrug Petejan. Verjamemo in vemo, da svobodnega naroda rdečkarji ne morejo trpeti. Narod v svobodi se z veseljem obrne od rdečih generalov. Zato si ti rdečkarji žele nazaj diktaturo. Sedaj tudi razumemo, zakaj so se pri občinskih volitvah povsod, kjer so to le mogli, znašli v objemu bivših JNS-diktatorjev. Čedo se jim sline po diktaturi! Taka je demokracija — bolje demagogija — socialnih demokratov!

Železničarska poročila



OBCNI ZBOR KLUBA ŽELEZNIČARJEV JRZ V MARIBORU.

Minulo nedeljo se je vršil v Mariboru občni zbor kluba železničarjev JRZ, ki je krasno uspel. Naši zavedni železničarji so napolnili prostrano dvorano na Aleksandrovi 6 do zadnjega kotička. Med odličnimi prijatelji železničarjev so bili navzoči tudi mariborski župan dr. Juvan, minister v p. Vesensjak, banska svetnika dr. Leskovar in dr. Miler, tajnik banovinskega odbora JRZ v Mariboru M. Krajnc, iz Ljubljane pa je prispelo zastopstvo ljubljanskega odbora železničarjev JRZ in navzoč je bil tudi predsednik Društva železniških upokojencev.

Zborovanje je otvoril in vodil neumorni borec za železničarske pravice g. Ivan Wurzinger, ki je uvodoma predlagal, da se pošljejo pozdravne brzojavke ministrskemu predsedniku dr. Stojadinoviču, našemu slovenskemu voditelju notranjemu ministru dr. Korošcu, ministru dr. Kreku, resornemu ministru dr. Spahu, banu dr. Natlačenu in ravnatelju ljubljanskega ravnateljstva dr. Faturju. Obenem je pozdravil vse prisotne odlične goste, ki so jih zborovalci sprejeli z navdušenim odobravanjem.

Predsednik je podal nato poročilo o delovanju kluba železničarjev JRZ v dose-danji dobi. To poročilo je bilo najlepše spričevalo velike delavnosti vodstva kluba in najprimernejši dokaz, da lahko upajo naši železničarji na izboljšanje svoje-ga položaja samo takrat, kadar se čvrsto oklenejo svoje organizacije JRZ. Poročevalc je naglasil, da je bil program kluba predvsem: potom zakonov in uredb dose-či izboljšanje položaja železničarjev, pri tem pa se nasloniti čim tesneje na stran-ko in zreti za zaupanjem na delo in priza-

devanje obeh naših slovenskih zastopni-kov v vladi. Govoril je izčrpno o promet-ni, strojni, kurilniški, delavniški in grad-beni službi ter za vsako stroko navajal spremembe, ki bi bile v interesu službe in železničarjev potrebne. Pri gradbeni stro-ki je naglašal, da je treba posvečati po-sebno pažnjo kreditom za vzdrževanje prog, ker se s tem omogoči mnogoštevil-nim delavcem življenje in obstoj. Ome-njal je tudi potrebo izpopolnitve zdrav-niške službe za Maribor v tej smeri, da se osnuje tukaj mesto namestnika šef-zdravnika. Baval se je tudi s težavami upokojencev ter obljubljal, da bo posve-čal klub tudi njihovim težnjam vso paž-njo. Zaključil je svoja temeljita izvajanja s sledečimi besedami: Naša najvažnejša naloga bi bila potom stranke JRZ in obeh slovenskih ministrov doseči nov zakon o državnem prometnem osebju z avtomatič-nim napredovanjem ter nov pravilnik o pomožnem osebju državnih prometnih na-prav, ki bi olajšal težki položaj naših de-lavcev in bi jim pripomogel k boljši eks-istenci. Pri proučevanju navedenega zaka-na in pravilnika pa bo neobhodno potreb-no sodelovanje s klubi železničarjev JRZ.

O vlakospremnem osebju je poročal na-to vlakovodja Natek. Navedel je več kri-vic, ki bi jih bilo treba odpraviti ter opo-zarjal na težnje vlakospremnega osebja. V imenu mariborskega mesta je pozdra-vil nato zborovalce mestni župan dr. Ju-van ter jih opominjal k skupnemu sodelo-vanju, ki nam bo edino zagotovilo moč in silo. Končno jih je pozdravil še minister v p. Ivan Vesensjak, ki je sam iz svojih opažanj orisal težek položaj našega želez-ničarja. Oba govornika so zborovalci bur-no pozdravili.

Kot druga točka dnevnega reda so bile volitve novega odbora. K temu vprašanju se je javil k besedi tajnik stranke Marko Krajnc. V svojem referatu je opozarjal na potrebo preosnove dosežanje organizacije železničarjev JRZ, ki naj se prilagodi po-litični organizaciji JRZ. Kakor ima stran-ka JRZ enotno vodstvo za celo banovino, tako naj se organizirajo tudi klubi želez-ničarjev JRZ, ki si naj osnujejo enotno vodstvo za vso banovino. Vsaka krajevna organizacija si izvoli svojega zaupnika, ki jo bo zastopal v klubu, vodstvu obeh klu-bov — mariborskega in ljubljanskega — pa določiti svoje delegate, ki bodo tvorili potem skupaj banovinski odbor železni-čarjev JRZ. Krajevne skupine železničar-jev JRZ imajo poleg tega še svoje zaup-nike v političnih krajevnih odborih JRZ, pisarna kluba pa tvori sestaven del taj-ništva JRZ v Mariboru. Na ta način se zagotovi čim najtesnejše sodelovanje med železničarsko strokovno organizacijo JRZ in med politično stranko slovenskega ljud-stva, s čemer bo omogočeno, da bo poli-tično vodstvo vedno najbolje informirano o težnjah naših železničarjev ter bo vedno zamogo zastaviti ves svoj vpliv, da se upravičene težnje železničarskega stanu upoštevajo.

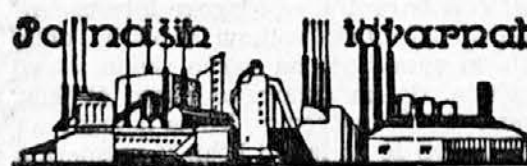
Sledile so volitve. Za predsednika je bil izvoljen Ivan Wurzinger, za člane odbora pa najdelavnejši mariborski železničarji. Tako so prišli na čelo najmočnejše naše železničarske organizacije možje, ki so s svojo osebnostjo porok, da so železničar-ske zadeve v dobrih rokah.

Iz vsega poteka občnega zbora pa je bilo razvidno, da imajo naši železničarji neomajno zaupanje v stranko JRZ in pa

v oba naša slovenska ministra ter samo od te strani pričakujejo odpravo krivic in izboljšanje splošnega položaja.



Dol pri Hrastniku. Zadnji naš dopis je neka-tere zabele. Nismo krivi, ako smo morali re-snico povedati. Naj dokaže kdo nasprotno. Naj dokaže, da treznost vodi v komunizem. Naj do-kaže, da vsebinsko globoke igre ustvarjajo mož-nost za rast komunizma. Drugega v dopisu ni-smo trdili. Ako smo pa pokazali tudi na tiste, ki krivo ravna, smo storili le svojo dolžnost. S primernimi dokazi, da širijo nekatere orga-nizacije s svojim »dobrodelnim« in »prosvetnim« delovanjem materijalizem, ki je oče laži-komunizma, bomo še prišli. — Osnovali smo vrsto predavanj v okviru »Farne univerze«. Prvo o špiritizmu je bilo odlično kakor po obisku, tako po uspehu. Drugo predavanje bo v nedeljo dne 20. t. m. ob štirih popoldne v dvorani. Mnogi delavci iz Hrastnika že vedno vprašujejo, kdaj se bo vršilo. Vidimo, kako nam je taka institu-cija bila potrebna. Na drugem predavanju bo govoril g. dr. Breclj iz Ljubljane in sicer o prevažnem vprašanju: O splošnem življenju in o zakonu. Kdor hoče postati res socialen, mora v tem vprašanju do sebe biti na jasnem. Spolno življenje in družina sta v najtesnejšem medse-bojnem dotiku. Vprašanje družine je jedro vsa-ke socialne reformacije. — Tudi pri nas smo miklavževali. Toda to ni bil kak »družinski« Mi-klavž. Prireditev je bila farna. Vsi otroci so bili enako obdarovani, posebnih daril sploh nismo sprejemali. Koliko veselja med otroci! V tem socialnem duhu moramo mladino vzgajati. Tudi pri takih prireditvah mora živeti v nas Kristu-sov nauk o ljubezni in pravici. Ne samo besede, nauk je treba nesti tudi v življenje: Bodite ne samo poslušalci, temveč tudi vršilci božje besede, kakor pravi apostol sv. Jakob. Med delavci je vzbudila zanimanje tako socialno usmerjene prireditve, najlepši odmev. Veselja naših otrok na ta dan ne bomo zlahka pozabili. Sto in sto obrazov se je smejalo v otroški sreči.



Jesenice.

KID je odpovedala kolektivno pogodbo. KID je odpovedala kolektivno pogodbo z dne 28. 4. 1934. Pogodba zgubi veljavo 31. januarja 1937. Z odpovedjo pogodbe se je zopet pričela mno-žica delavskih posvetov in zborovanj. Odpovedi kolektivne pogodbe je bilo pričakovati, ker so se od leta 1934 nekateri obratni racionalizirali. Potrebna je nova pogodba, ki bo enostavnejša in ki bo pravičnejše urejevala kategorije zlasti v nekaterih obratih. Sedanja pogodba ima že toliko dodatkov, da se človek res komaj še v njej spozna. Prepričani smo, da podjetje ne bo po nepotrebnem razburjalo delavskih mas in da bo z nekaj dobre volje z obeh strani nova ko-lektivna pogodba podpisana, še predno poteče sedanja.

Devet delavcev v enem obratu 40 let pri KID. V četrtek 10. decembra je praznovalo devet de-lavcev žične valjarne 40letnico dela pri KID. Ti jubilarji so: Anderwald, Klinar Tomaž, Čop Alojz, Dolžan Matevž, Pogačar Janez, Rozman Jože in Bevc Martin. Delu slava, delu čast!

Zmote gospodarskega marksizma.

Za kristjana je na marksizmu najbolj odbijajoča njegova brezbožna ost. Zato smo prišli nehoti tako daleč, da vse kri-tizira marksizem radi te osti, nihče ali zelo redko pa se pove, da je marksizem zmoten tudi v svojih gospodarskih na-čelih, ki so zanj predvsem značilna in bistvena. Zato je tudi moglo priti do tega,

da smo dobili krščanski socializem, ki se upa trditi, da so gospodarske osnove marksizma pravilne.

Marksizmu je edini vir menjalne vred-nosti dobrin tisto povprečno delo, ki je potrebno v družbi po vsakokratnem stanju njene proizvajalne tehnike za proiz-vodnjo. V blagu je toliko menjalne vred-nosti, kolikor je treba dela za njeno ob-novitev. Največ toliko tudi da podjetnik uslužbencu v plači. Delavec pa dejansko napravi več kot je potrebno za obnovo njegove delovne moči. In ta višek, nazvan »večvrednost«, si prisvaja podjetnik, da z njeno pomočjo še bolj izkorišča uslužben-stvo. Tako se kapital množi in kopiči na škodo delavstva. Vedno več sredstev se vlagi v proizvajalna sredstva, mesto v delovne moči, ljudje pa ostajajo brez de-la in zaslužka. Zato pa je zlom družbe nu-jen. Te misli, ki jih je razvil Marks, od-govarjajo začetnemu kapitalizmu, ki je imel na razpolago samo človeško delovno moč, ne pa tudi za stanje razvitega kapi-talizma, ki dela tudi s stroji, zaradi česar se ne more trditi, da je delo edini vir za pridobivanje dobrin.

Marks ni imel prav, go je govoril o me-njalni vrednosti dobrin. O objektivni vrednosti stvari govorimo navadno le, ka-dar teoretiziramo in govorimo o nekih dozdevnih računih. V menjalnem gospo-darstvu ni take objektivne gospodarske vrednosti dobrin, ker je tu vrednost blaga navedena v njegovi ceni, ki se pa zelo iz-preminja in je pri istem blagu zelo raz-lična ter odvisna od raznovrstnih okolno-sti. V menjalnem gospodarstvu so stvari toliko vredne, njihova menjalna vrednost je tolikšna, kolikor zanje lahko dobimo na trgu. O menjalni vrednosti stvari preso-jamo po njihovi običajni tržni ceni. Za ceno blaga je končno merodajen le kupec. Naj bo v izdelavo kakega blaga vložena še toliko truda, bo vendar blago prodano za nezadostno ceno, če zanj nihče več ne da. Ženski modni izdelki so za to trditve kla-sičen primer. Zadnji vir cene moramo iskati pri potrebah in denarnih sredstvih odjemalcev blaga. Starinsko pohištvo, ki ga nihče več ne kupi, je brez cene, brez vrednosti. Zato je odveč govoriti o neki objektivni gospodarski vrednosti dobrin v menjalnem gospodarstvu. Predvsem pa je nemogoče določiti to vrednost. Po teh ugotovitvah ni mogoče več trditi, da iz-vira menjalna vrednost blaga samo od člo-veškega dela.

Cena blaga ima seveda neko objektivno mejo. To mejo določajo proizvajalni stro-ški tistega proizvajalca, ki proizvaja bla-go pod najneugodnejšimi pogoji, torej naj-dražje. Če cena kakega blaga ne dosega proizvajalnih stroškov ter ne nudi razen tega tudi nekega najmanjšega dobička, opusti proizvajalnik podjetje. Cena blagu je odvisna od njegovih proizvajalnih stroškov pri najneugodnejšem proizvajalcu, povečanih z običajnim najnižjim dobič-kom. Povprečni proizvajalni stroški torej ne prihajajo v poštev pri ceni blaga. Od-ločilni so najvišji proizvajalni stroški. Iz tega sledi, da je ves nauk o menjalni vred-nosti neresničen in nepotreben. S tem pa se obenem razkadi v zrak vsa teorija o večvrednosti in sploh ves gospodarski si-stem marksizma, ki je podoben lepi lupini s preperelo vsebino.

Marksizem je sprejel staro gospodarsko teorijo, ki se je bavila z vprašanji, kako se dobrine proizvajajo, kako krožijo in

René Bazin

4

Žito poganja.

Roman.

Po stoštirinpetdeseti izdaji prevedel Viktor Čokan.

— Tudi sam sem jih videl, moj prijatelj, vse sem videl ... streha, konjušnica, sedlarstvo, streha na svinjari, prostori za perutnino, vse. Treba je to odložiti do konca meseca. Zbogom!

Gospod Meksimé je stopil hitro naprej in skočil v voz.

— Janez, hitro vozi! ... Na korbinjski kolo-dvor!

Nagnil se je ven.

— Čuješ, Mihael, ali je dobiti v Korbini avto-mobil?

— Je.

— Prihodnjič si ga bom najel. Čas kočij je že minil. Zbogom!

Voz se je oddaljeval. Druga za drugo so v soju svetiljk prihajale bukke s tigrastimi debli iz sence in se zopet pogrezale vanjo. Nato se je kočija obr-nila na levo in nevidno oddrdala za živimi mejami. Takoj po zelo kratki večerji — en sam pribor sredi obednice pod dvema, z rumenkastim sojem ob-kroženima svetilkama, ki sta nekaj svetilj kakim petdesetim gostom — je Mihael odšel v svojo sobo. Šel je po hodniku v prvem nadstropju do konca in odprl zadnja vrata na desno. Tipaje je prišel in prav tako šel preko sobe in se na oknu, ki je bilo odprto proti travniku in gozdu, oslonil na komolec.

Zdelo se je, da je mraz pojenjal, ker je veter oslabil. Pojemajoča luna se je pravkar dvigala in njena svetloba se je na nebu družila s svetlobo zvezd, kajti široki pasovi goste megle, raztegnjeni

nad gozdovi, so se svetili kakor modrikast sneg, ka-kor brazde, nanovo poroščene z jutranjim ivjem.

V Mihaelovih žilah se je zganila mladost. Za-drhtel je radi ljubezni, ki je bila rojena iz srečanja duše z življenjem in dela zanj. Ne da bi odprl ust-nice, ne da bi mogel kdo slišati, je zaklical v gozd: »Nesrečen sem, oh, ker sem zmanjšal tvojo lepoto!« In njegovo srce, ki je bilo za ljudi zaprto, se je moglo končno svobodno raztožiti: »Podirati hraste, še in še! Stare, mlajše, najmlajše! Ne morem za-vrniti! Nisem gospodar. Gozd vendar ne more za-dovoljiti te potrebe po denarju. Zrtvovan je in one-častčen; vso njegovo prihodnost sem uničil. Kmalu to ne bo več gozd, ampak le poseka brez drevesa, ki bi štrlelo na druge, brez visokih oređi, na ka-tere sede leteči sokol. In to, glej, je moje delo! Vse ostalo: trud, izboljšave, nov način dela, razširitev pašnikov, stroji, mojega očeta ne zanima. Obveščen pozablja na zahvalo ali vsaj na potrditev. Povedal mi bom, ko se bo vrnil ... Ko bi mi takrat rekel, da mi odstopi del posestva v popolno last, kakor mi je dal slutiti, ko sem šel sem živeti. Na primer: fontenejsko kmetijo! Živel bi in prepričan sem, da bi uspel, celo grad bi vzel v popravilo, če bi zahte-val. Da bi me več vsaj poslušal! Bom uspel? ... Mogoče ... Kaj vse bom storil ...«

Mladi človek je nadaljeval svoje sanje in gradil načrte za bodočnost. Upravičeno je nato mislil, saj ni nihče mislil zanj. Vedel je, da ne bo imel več ka-kor eno ali dve minuti časa, da predloži svoj načrt, da dobi dober ali slab odgovor. Malokdaj se nam-reč dobi prilika, govoriti z generalom Meksimé o predmetu, kakor bi bil ta. Niti vojak, niti civilist, niti predstojnik, niti sorodnik si ne bi mogel laskati, da je svobodno in prosto obrazložil svojo misel temu človeku, ki vedno priganja, ki hitro razumeva, ki

med hojo govori, preklinja, se spominja, najde pre-srečen izraz, še pravilen, se z njim zadovoljuje in se ga drži. Pri njem ni nobene vrste varčnosti, ampak zanos, rezkost, navada brcati, hiteti, nato se kratko obrniti. Tisti, ki so ga manj poznali, so mislili, da je to del njegove sposobnosti, tisti pa, ki so ga poznali bolje, so vedeli, da je to neka narava, neka potepuška oblika, ki je zanj samega mučna, da troši sile telesa, ki se ni staralo in duha, ki ni ostaral. Bil je vedno se gibajoče bitje, zgrajeno za delo in vežbanje, toda sodnik, ki bi tehtal dvoje mnenj ni bil. Zmožnost preiskovanja je ostala pri njem popolnoma nerazvita, da bi postavljala rok, se mu je zdelo slabost; mnenja o notranjem življenju mu niso ugajala in ravno tako ne prijateljska čustva. To je bil eden izmed vzrokov, ki so ovirali, da bi Mihaela bolje spoznal in da bi ga Mihael bolje razumel.

Bil pa je še drugi velik vzrok; oče in sin sta bila zelo različna duhova, različna tudi po čustvovanju in poleg tega še vedno ločena. Večkrat so v teh zadnjih letih pisali listi o službenih položajih gene-rala Meksimé. Napredoval je hitro, pa ne le radi sreče. Hitro je šel od podporočnika naprej; med vojno je bil ranjen, poklicali so ga k poveljstvu, kjer je bil odlikovan. Potem je postal konjeniški kapitan, potem poveljnik afriških strelcev, potem polkovnik težke konjenice, kmalu poveljujoči general konjeniške brigade in slednjič poveljnik prve kava-lerijske divizije v Parizu.

Kot kapitan se je poročil. Bilo mu je takrat nekaj nad trideset let in njej sedemindvajset. Mihael se je rodil naslednje leto in kmalu nato je bil kapi-tan imenovan za poveljnika konjenikov v Afriki. Nekdaj je že prosil za namestitev v Afriki, toda dodelili so ga tja sedaj, ko si je najmanj želel. Toda

kako se razdeljujejo. Pri tem je prišel nujno do teorije o proizvodnih činiteljih (zemlja, kapital, delo) ter si pričel beliti glavo, kako razdeliti vrednost proizvoda pravično med vse proizvodne činitelje. To pa je in ostane tudi za marksizem vprašanje, ki ga je nemogoče rešiti.

Marksizem vidi jedro velikega vprašanja v tem, kako omogočiti in zagotoviti, da se bodo dobrine porazdeljevale med ljudi po njihovem delu, oziroma v »diktaturi proletariata« po njihovih odredbah. To vprašanje pa je postavljeno napačno. Porazdelitev dobrin se ne vrši v narodnem gospodarstvu, pač pa je posledica samo zasebnega gospodarskega postopanja ljudi. Zato je največje vprašanje v resnici v tem, kako urediti zasebno gospodarjenje ljudi tako, da bo dobil vsak, kar mu po pravici gre. Marksa ni zanimalo, kako naj se zasebna proizvodnja smoteno uredi, niti kako konzum (nakup) smoteno uravna. In vendar določa konsum proizvodnjo. Zato proizvaja kapitalist najraje tisto, kar mu donaja največji dobiček. Zato je zgrešeno, da je marksizem naperil vso ost borbo proti proizvajalcem. Obrniti bi se moral tudi proti kupcem, to je proti tistim, ki trošijo velike vsote za nepotrebno blago in s tem odvrčajo proizvajalce od proizvodnje koristnega blaga.

Marksizem s svojo teorijo ne more rešiti zadovoljivo gospodarskih vprašanj, od katerih je odvisna pravilna ureditev družbe, to je mezdno razmerje in dohodki od kapitala ter vprašanje obresti in brezdelni dohodki sploh. Na ta vprašanja odgovarja marksizem z zahtevami po popolni razlastitvi kapitalistov in diktaturi proletariata, podražavljenju vse proizvodnje ter odpravi meznega razmerja. Marksizem se je s tem onesposobil za reševanje gospodarskih vprašanj v dejanskih razmerah. Vsi tisti, ki mu slede, zastojajo žrtvujejo svoje moči, ker bi z njimi dosegli več uspehov, če bi korakali s krščanskim socialnim gibanjem. Tako pa korakajo proti prepadu revolucije, ki ga obeta zasuti marksizem z njihovimi trupli in postaviti nanje novo družbo, ki ji ni sojeno dolgotrajno življenje.

Vestnik Zveze združenih delavcev.

NAŠE DELOVANJE

Jasen program, brezkompromisna borba in cilj.

Pred letom dni je bila ustanovljena naša katoliška delavska organizacija — Zveza združenih delavcev. Prišla je na dan po potrebi, morala je priti, ker so tako zahtevali ogroženi interesi slovenskega delavstva. Saj je uvidelo, da razne organizacije, katerih pravila ščitijo delavstvo, nikakor ne delajo v pravcu obrambe pravic delovnega ljudstva, ampak ga nasprotno vodijo po zelo vijugastih potih v usodno megleno bodočnost. Ze takoj ob nastopu je naša organizacija napovedala jasen program in brezkompromisno borbo za delavske interese v okrilju katolicizma proti vsem sovražnikom delovnega ljudstva in to proti odkritim in zahrbtnim. Izpovedala je pot, po kateri hoče s pomočjo predstojajočih priboriti delavstvu končno rešitev perečih socialnih vprašanj, katera

so rešljiva edino le po enciklikah Kristusovega namestnika.

Jasen program. Zveza združenih delavcev nima namena, da bi uravnavala svoje delovanje po kazajočih gotovih prilikah ob gotovem času. Ona bo delovala po svojem poslanstvu ne gledajoč na levo ali na desno. Zato je tukaj. Danes, v teh resnih časih je treba resnega in jasnega programa, da spozna naše delavstvo, kdo se prav za prav hoče boriti za njega in mu pridobiti pravice, ki mu pripadajo. Delavstvu zboljšati gmotno stanje, ga postaviti spet na ono višino, ki mu po božjih in pravičnih državnih zakonih pripada in mu tako dati mesto soodločevanja v tečajnih vprašanjih prave rešitve človeške družbe, to je naš program. Tega bomo izvajali. Ni v našem obnovenem načrtu revolucionarnih točk, ne nedolžnih žrtv; ni narodnih katastrof ne nasilnega kršenja zakonov; na podlagi mirnega sožitja, reda in zakonitosti ter občega spoštovanja gradimo novo, varno stavbo za naše delavstvo.

Brezkompromisna borba. V očigled poslednjim neverjetnim grozovitostim na poedinih straneh sveta: v Rusiji, Mehiki, Španiji in podtalnim revolucionarnim poskusom skoraj v vsaki državi, smo se morali odločiti za dosleden in odkrit boj. Nočemo dopuščati, da bi se z gesli svobode rušile naše cerkve, požigali samostani in uničevali vse, kar ni v skladu z boljševiskimi metodami. Odločili smo se za brezkompromisno borbo proti strahotnemu modernemu zasluževanju; odločili smo se za borbo tudi z zakulisnimi sovražniki našega delavstva. Dobro bi bilo, če bi imelo delovno ljudstvo vedno le odkrite sovražnike v različnih svojih organizacijah, saj bi bilo že davno pomotlo z njimi. Tako pa so na žalost že dolga desetletja barantali za njegove interese in še danes barantajo volkovi v ovčjih oblačilih, ki spravljajo na varno vedno le svoje račune, dočim delavstvo puste ob koncu vsake borbe na cedilu. To je izkusilo naše delavstvo že na lastni koži. K razmeram v nekaterih državah pa si je ono samo krivo, ker ni v pravem času spoznalo svojega pravega zaščitnika in poseglo po radikalnih sredstvih. Takim ljudem smo napovedali boj in naša pot bo šla v vseh viharjih ravno.

Cilj. Jasen program in brezkompromisna borba — združena sta predhodnik naše zmage. Že danes slovensko katoliško delavstvo čuti, da smo vedno bolj močni. Naša želja je, da se nam pridruži tudi ostalo delavstvo. Mi hočemo ob končni rešitvi perečih problemov na prej navedenih podstavkih ustanovitev krščanske stanovske države, kjer bo ljudstvo spoznalo pravo ceno samega sebe, spoznalo pa tudi, koliko sta vredna trpljenje in borba. Hrust ne bo padel na prvi mah, ampak ga bo podrla energija ljudstva, ki bo strlo spono suženjstva in pognala krive odrešenike v nič.

Iz centrale. Vse podružnične odbore tem potom obveščamo, da smo svoj redni letni občni zbor preložili na 3. januar 1937 in bomo okrog nico o sklicanju občnega zbora vsem prizadetim pravočasno poslali. Na veselo svidene 3. januarja! Bog živi! — V mesecu januarju se vršijo po vseh obratih volitve obratnih zaupnikov. Vse zaupnike in zaupnice opozarjamo na te važne volitve. Podrobnejša navodila prejmete pisмено in osebno. Pri teh volitvah pokažimo, da

znano ceniti in spoštovati idejo stanovske ureditve družbe in idejo solidarizma.

Iz podružnice fotografskih pomočnikov in pomočnic v Ljubljani. Z veseljem opazujem razmah naše organizacije. Pristopne izjave pošiljajo iz vseh krajev naše dravske banovine. Pa tudi blagajničarka je vesela, da vsaj kakšen dinarček lahko dalje časa pogreje v žepu. Samo Maribor je nekam tih. Pa tovariš Poterč je tišek! Najbrže lepo tiho zbira člane in članice, njih naslove in jih navdušuje za našo organizacijo. Obenem si pa misli, kaj bom pisal nepotrebne besede? Bom že skupaj poslal, pa bo takrat večje presenečenje. Kaj ne? No pa tudi zagrebški fotografi so nam poslali zahvalo na naše obvestilo in nam zagotovili svojo podporo. Obenem so nam poslali svoj poslovnik in osnutek kolektivne pogodbe. Samo nekaj bom potožil. In sicer, da nisem prejel še nobenega dopisa od Vas, pa najsiho iz Ljubljane ali od drugod. Ze v zadnji številki našega lista sem potožil, da me je tovariš odbornik opeharil za cel članek. Pa sem mislil, da je on edini, ki to zna. Ja, saj veste, kako! Ravno te vrstice pišem vsled tega, ker me je potegnil za nos zopet drug tovariš odbornik! Hej, Dolfje iz Jesenice, pa ti Stane iz Kamnika! No pa ti Tončka s Stajerskega! In Stanko iz Maribora. Če drug teden ne bom dobil v pisarni celo mizo pisem, članov za tednik »Delavska fronta«, me ne boste potegnili samo za nos, temveč mi ga boste celo odtrgali. Saj veste, nadomestiti ga je težko. — Poravnajte članarino za mesec december, ker drugače naslednji teden ne boste dobili časopisa, kateri je vsakemu nujno potreben. — Fotograf.

Na Blokah se je v nedeljo dne 6. t. m. vršil ustanovni občni zbor podružnice ZZZ. Delavci na bloških planotah smo bili doslej sami sebi prepušteni. To osamljenost in nemoč smo prav posebnim bridko občutili preteklo poletje, ko so se pri nas gradile vojašnice in se je najemalo tuje ljudi, kljub temu, da je bilo več kot dovolj domačih ljudi na razpolago za delo. Naše prošnje po delu so se pa razočarale. Pri tem je bilo pa še najtrpejše to, da so bili domačini, kar jih je bilo zaposlenih, v primeri s tujci pri istem delu mnogo slabše plačani. — To zapostavljanje in izrabljanje nas je pripravilo do spregledanja, da se je možno edino z organizirano močjo boriti proti takemu samolastnemu kapitalu. Sklenili smo in se organizirali pri ZZZ. — Zastopnik centrale ZZZ tovariš Sešel nas je skoro v enournem govoru vodil od srednjeveških zadruhim pojava prvega stroja in temu sledečega kapitalizma ter reakcije do početkov delavske strokovne organizacije. Razložil nam je sodobna gibanja, katera pa, če ne temeljijo na kršč. načelih, ne morejo služiti pravemu namenu. Povedal nam je, kakšno naj bo naše delo pri reševanju delavskega vprašanja in v pripravljanju boljše bodočnosti delavskega stanu, to je v stanovski ureditvi človeške družbe. Prvo izvoljeni odbor je objubil, da se bo potrudil, da se tuk. delavcem ob priliki raznih zaposlitev ne bodo delale več take krivice kot v prošlosti. — Bločan.

Stavbinski delavci iz Komende stopajo v javnost. Na praznik Brezmadežnega Spočetja dne 8. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor podružnice stavbinskih delavcev ZZZ v Kljub močnemu pritisku s strani separatistov so komendski delavci ostali pri svojem sklepu in vztrajali v slovenski skupnosti. Pri volitvah so izbrali za predsednika Zabavnik Franceta, v ostali odbor pa: Gerkman Janez, Belcjan Lojze, Cigler Kristijana in Sodnik Franc.

Še to in ono.

Za javna dela je izplačala država do sedaj 232,9 milijonov dinarjev. Od te svote je bilo največ izplačano za gradnjo mednarodne ceste: Beograd — Subotica in sicer: 48 milijonov Din. Za gradbo proge št. Janž — Sevnica pa je bilo izplačanih 9,8 milijonov dinarjev. Od celokupne svote 1157 milijonov dinarjev, namenjenih za javna dela, je dosedaj angažiranih 812 milijonov in sicer od teh za dravsko banovino 66 milijonov (82%), za donavsko 310 milijonov (38,17%) in za savsko banovino 179 milijonov (22%).

V tekstilni tovarni v Dugi Resi v savski banovini je vstopilo v stavko 3000 delavcev, ker je podjetje odpustilo nekega zaupnika.

Po poročilih listov ima OUZD terjatev okrog 175 milijonov dinarjev. Država sama dolguje 30 milijonov Din.

V rudniku Stankovo je bila enodnevna glavnica stavka, ker podjetje ni izplačalo zaostalih mezd, ki jih še dolguje za september 3000 Din in za oktober 40.000 Din, nakar se je podjetje udalo in pristalo na izplačilo mezd.

Približno 5 milijonov dinarjev je izgubilo delavstvo vsled stavk v letih 1935—1936, poroča »Slovenec«. V resnici pa ta denar ni izgubljen, ker v veliki večini so bile stavke vendar uspešne in so se vsled njih meзде zvišale.

615.000 naših ljudi je odšlo v tujino kruha iskat, ker ga jim domača zemlja ne more nuditi. In sicer 300.000 v Severno Ameriko, 70.000 v Južno Ameriko, 15.000 v Kanado, 40.000 v Francijo, 7000 v Belgijo, 3000 v Holandijo, 50.000 v Nemčijo, 40.000 v Avstrijo, 20.000 v Egipt, 70.000 v razne druge kraje: Palestino, Kitajsko, Japonski in Avstralijo.



Zaključek tekmovanja za jugoslovanski pokal. Vzporedno z državnim nogometnim prvenstvom se je vršilo lani tudi tekmovanje za jugoslovanski pokal, katerega so se udeležili najboljši klubi iz države. Tekmovanje ni vzbujalo tišega interesa, kakor ga ga priridelji pričakovali ter se zaradi tega ne bo več ponavljalo. Z veliko počasnostjo in težavo je tekmovanje prišlo do svojega zaključka ter se je v nedeljo odigrala finalna tekma med obema nasprotnikoma, ki sta se za poslednji boj kvalificirala. To sta Jugoslavija iz Beograda in Gradjanski iz Zagreba. Tekma se je vršila v Beogradu, zmaga pa je v njej Jugoslavija z visoko razliko 4:0 in si tako zagotovila pokal. Poraz Gradjanskega je presenetil, ker se je po njegovih lepih uspehih v Angliji splošno pričakovalo, da bo Jugoslavijo premagal. Gradjanski se izgovarja, da je nastopil z rezervami, vendar je poraz njegove prijatelje razočaral.

Nogometne zanimivosti. Državno prvenstvo je preteklo nedeljo počivalo. Ni se vršila nobena tekma. V Zagrebu so imeli dva dni — v soboto in nedeljo zanimivega gosta — romunskega državnega prvaka Ripensio iz Temešvara. V tem klubu igra večina romunskih državnih reprezentantov, ki so — mimogrede povedano — po narodnosti Madjari. Ripensio je v Zagrebu obakrat nastopil proti Haški ter obakrat izgubil. Prvega dne so jo Zagrebčani porazili 3:0, naslednjega dne pa 3:1. Hašk je svoje moštvo ojačil z nekaterimi izposojenimi močnimi igralci. — Angleži so sedaj v tekmi z madjarsko državno reprezentanco ponovno dokazali, da so mojstri nogometa, ki jim na svetu ni para. Madjari so se celo nadejali, da bodo Angleže porazili na njihovih tleh, so pa dobili prav pošteno po grbi. Izgubili so tekmo 6:1. Več sreče so imeli Madjari v meddržavni tekmi z Irsko, kjer so zmagali 3:2.

Ljubljana proti mariborski podzvezi. Poročali smo že, da se trudijo športni klubi iz Maribora in mariborskega področja, da bi se osnovala v Mariboru posebna nogometna podzveza. Ta namera pa očitno ni prijetna vodstvu Ljubljanske podzveze, ker je sedaj izročilo vse funkcije mariborskega Okrožnega odbora, ki so spomenico o osnovanju samostojne mariborske podzveze podpisali, kazenskemu odseku.



V nedeljo, dne 13. decembra, celodnevno

BOŽIČNA RAZSTAVA

stekla in porcelana, novodospelih modernih servisov, krasnega kristalnega stekla, razne novosti iz keramike ter mnogo drugih lepih in praktičnih predmetov. Vsa komur prost ogled v trgovskih prostorih trvdke

IVAN KOVAČIČ, Maribor, Slovenska 10



niti za trenutek se ni obotavljal oditi. Gospa pa ni hotela z njim. Rekla je, da radi otrokovega zdravja ne. Dolgo se o tem niso pogovarjali: »Jaz sem vojak in hodim ob zvoku trompete, kakor vi ob zvoku klavirja.« Gospa Meksimé se je nastanila v Parizu pri svoji materi. Čez šest let pa je bil gospod predstavljen nazaj domov.

Ko pa je postal poveljnik prvega polka težke konjenice v Parizu, je spoznal, da njegov sin ni bil več otrok in da ni bilo več časa sanjati o vzgoji. Odločilna doba se je že končala. Enajst let še ne napravi človeka, toda pokažejo že kakšen bo in izbrisi se ne dajo več. Mihael ne bi bil niti telesno, niti duševno vojak, ki bi nadaljeval rodbinsko tradicijo. Neke vrste otožnost, nema in ponosna občutljivost in že moč, da je mirno trpel, so kazale na razliko značajev med sinom in očetom, med sinom in materjo, ki jo je prva vzgoja še povečala. Mihaela, ki je bil sprva izročena vzgojiteljici, so poslali kot zunanega gojenca v zavod, kjer so študirali vsi Meksiméji, bila je to že »stara družinska hiša«. Vodila ga je družba profesorjev in domačih učiteljev. To ne nekatoliško in ne katoliško hišo sta izbrala gospod in gospa v popolnem soglasju. Mihael je zgodaj odhajal iz domače hiše in se vračal, da je obiskal mater v sedmih dneh petkrat. Polkovnik je obojeval zelo pozno ali pa je jedel zunaj. Otroek je že od prvih let imel občutek, da je odveč. Ta misel je neprestano težila njegovo mladost. Bilo je nekega večera — vseh podrobnosti se natanko spominja: ura z nihalom, od popoldanskih obiskovalcev v polkrog postavljeni stoli; oče je stal naslonjen na kamin, mati pa je sedela v modrem naslonjaču — takrat se je moral podvreči drugemu izpitu, mnogo krajšemu, a mnogo težjemu od šolskega: »No, Mihael, kakšen poklic si si izbral. Samo

enega ti prepovedujem: vojaščino. — Zakaj! Ni več to, kar je bila in ti nisi basel za vojaka.« Hipen pogled je izpolnil misel, grozno misel. Otroek ni postal polbog, kakor so sanjali. Zdelo se je, da ne pripada legendarno lepemu rodu Meksimé; ne bi bil eleganten konjenik, za vojno rojen človek, veselje vojakov in skrit ponos množic, kakor je bil oče, kakor so bili stari oče, prednik starega očeta in maršal, o katerem je rekel kralj Ljudevik XIV.: »Meksimé, nobena izmed kraljičinih družic ni lepše rasti, kakor ste vi.«

Mihael je razlago uganil. »Pomirite se, je odgovoril, postal bom kmet.«

To je bilo sklenjeno že davno poprej preden so ga vprašali za odgovor. Ljubil je, brez dvoma je to ljubezen podedoval od davnih prednikov in ljubil je z ljubeznijo otroka, ki se mu svet posmehuje, gozdove, travnike, samoto, ki je ne razruši srečanje s kmeti; grad kjer so še nadalje živeli spomini družinske preteklosti. Hotel je prevzeti en del svojcev, plemenito in koristno vlogo svobodnega in učenega posestnika, hotel je povzdigniti gozdove, zopet napolniti hleve, uvesti načine novega obdelovanja, služiti zemlji in po njej Franciji. Edini lepi dnevi, ki se jih je spominjal, so bili tisti, ki jih je preživel tri ali štiri tedne v začetku jeseni v Fontenej, ko se je vrnil po poletju iz šole.

Malo časa po tem pogovoru, ki je odločil o njegovem življenju, je odhajal Mihael na sever, kjer je posejal tečaj kmetijske šole, ki so jo vodili redovniki. Prihodnje leto je odslužil vojaše in končno je sredi novembra prišel v Korbini. V hrepenečem in lepem dnevu je šel skozi fontenejski gozd. Ko je zagledal strehe zapuščenega gradu se je odkril; z vzhičenostjo je poslušal šum vetrnic, ki jih je drugo

za drugo poganjal čuvaj Renard; vstopil je, božal je zidno kamenje; bil je doma.

Pet let je minulo! Koliko truda! Koliko naporov! Kakšno tolažje prijateljstvo nad zemljo in otrokom starega rodu, ki ji je bil vrnjen! Pet prebežnih let, do vrha izpolnjenih, brez izida, čas, da spozna svoje delo, da zmanjša pri nekaterih ljudeh predsodke in neprijateljstva, ki so narastala med odsotnostjo, da pripravi načrte za bodočnost, se v izobilju navžije sonca in sence svojega doma. In sedaj grozi gospod Meksimé, da s svojimi zahtevami po denarju spravi vse v nevarnost. Gospodarstvo rabi ta denar, grad ga rabi...

Nad gozdom se je večala luč in viseči trakovi goste megle so že gotovo gledali rdečo Monino oblo nad griči.

Pes je nekje lajal, ker je »videl smrt«. Ptice selilke ali pa roparice so s svojim tihim letom frfotale v noč.

Kaj storiti, da bi general omogočil svojemu sinu prihodnost? Kdo bi mu mogel o tem govoriti? Kdo? Mogoče najlažje gospa Meksimé. Ona je bila tako dobra; kljub petdesetim letom še vedno plavalasa. Brez dvoma, da ni bilo odvisno od nje, da bi za doto dobil posestvo in grad, ker nista pripadala njej. Toda ne bi se branila, da bi posredovala, da bi se za to zavzemala in prigovarjala. Spretno je vodila mlade oficirje, ki so se ji zarodili; ali sedaj ni vrsta na Mihaela? Ne bo nasprotovala! Ljubi svojega sina z ljubeznijo, ki ga zbega pa je vendar resnična. Dolgo časa si je želela hčerko, hčerko, da bi jo razvajala, da bi se ji dobrihala in da bi jo čuvala pri sebi. Toda medtem, ko je Mihael bival v Nièvr, je dvakrat prišla k njemu v Fontenej iz nežnosti in iz potrebe, da ga zopet vidi in da ga opogumi.

(Dalje sledi.)